

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αθήνα, 16 -04-2026
Αρ. Πρωτ:Δ1(δ)/ ΓΠοικ.17199

Ταχ. Δ/νση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 104 33
Πληροφορίες : Ντίνη Αικ.
Τηλέφωνο : 2132161350
e-mail : ddy@moh.gov.gr

ΠΡΟΣ :Όπως Π.Α.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: Προστασία της Δημόσιας Υγείας σε περίπτωση επεισοδίων μεταφοράς αφρικανικής σκόνης

Σχετ:

- α. Η οικ.70601/2013 (Β 3272) ΚΥΑ με θέμα «Βραχυπρόθεσμα σχέδια δράσης για την αντιμετώπιση ατμοσφαιρικής ρύπανσης από αιωρούμενα σωματίδια.
- β. Η ΔΥΓ2/Γ.Π. οικ. 3191/14-01-2014 Εγκύκλιος με θέμα «Συστάσεις για την προστασία της Δημόσιας Υγείας από υψηλά επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, λόγω αυξημένων συγκεντρώσεων αιωρούμενων σωματιδίων (ΑΣ₁₀)» ΑΔΑ: ΒΙΨΠΘ-ΩΣ1
- γ. Τα τακτικά δελτία πρόγνωσης της Ε.Μ.Υ., όπως αυτά αναρτώνται στην ιστοσελίδα www.emy.gr

Σε συνέχεια μετεωρολογικών προγνώσεων (σχετ. -γ-) αναφορικά με επικείμενη εκδήλωση φαινομένου μεταφοράς αφρικανικής σκόνης σε περιοχές της χώρας, σας ενημερώνουμε τα εξής:

1) ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας εγκυκλίου είναι η παροχή οδηγιών για τη την προστασία της υγείας του πληθυσμού σε περίπτωση αύξησης των συγκεντρώσεων των αιωρούμενων σωματιδίων (ΑΣ₁₀) στην ατμόσφαιρα λόγω μεταφοράς αφρικανικής σκόνης.

2) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Η μεταφορά αφρικανικής σκόνης οφείλεται στην μετακίνηση σωματιδίων από την επιφάνεια της ερήμου της Σαχάρας προς την τροπόσφαιρα, κυρίως λόγω έντονων μετεωρολογικών φαινομένων, όπως καταιγίδες και ισχυροί άνεμοι. Τα σωματίδια αυτά μεταφέρονται στη συνέχεια σε μεγάλες αποστάσεις μέσω της παγκόσμιας κυκλοφορίας των αερίων μαζών και μπορούν να επηρεάσουν εκτεταμένες περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της Ευρώπης.

Το φαινόμενο παρουσιάζει εποχικότητα, η οποία σχετίζεται με την παγκόσμια κυκλοφορία των αερίων μαζών, με αποτέλεσμα ορισμένες περιοχές του πλανήτη να επηρεάζονται περισσότερο σε συγκεκριμένες περιόδους του έτους. **Για την Ευρώπη, η άνοιξη αποτελεί την περίοδο κατά την οποία εκδηλώνονται συχνότερα επεισόδια μεταφοράς αφρικανικής σκόνης.** Παράλληλα, μεταβολές στην παγκόσμια

κυκλοφορία των αερίων μαζών, όπως αυτές που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, ενδέχεται να επηρεάσουν τη συχνότητα, την ένταση και τη διάρκεια των φαινομένων.

Οι επιπτώσεις της μεταφοράς σκόνης διαφοροποιούνται ανάλογα με το υψόμετρο και τις συνθήκες μεταφοράς των σωματιδίων. Η παρουσία τους στην ατμόσφαιρα μπορεί να περιορίσει την ηλιακή ακτινοβολία που φθάνει στο έδαφος, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις η εναπόθεσή τους σε επιφάνειες υψηλής ανακλαστικότητας, όπως το χιόνι, μπορεί να οδηγήσει σε τοπικές μεταβολές της θερμοκρασίας. Σε κάθε περίπτωση, η σκόνη επιβαρύνει την ποιότητα του αέρα σε επίπεδο εδάφους, ιδίως όταν συνδυάζεται με άλλες πηγές ρύπανσης, όπως οι εκπομπές από την κυκλοφορία οχημάτων ή άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, με πιθανές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία.

3) ΟΜΑΔΕΣ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Το φαινόμενο μπορεί να επηρεάσει τη υγεία οποιουδήποτε ατόμου, όμως συστήνεται ιδιαίτερη προσοχή στις ακόλουθες ευάλωτες ομάδες:

- Παιδιά και βρέφη
- Ηλικιωμένα άτομα
- Άτομα με παθήσεις στους πνεύμονες
- Άτομα με χρόνιες καρδιοαναπνευστικές παθήσεις

4) ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Η μεταφορά σκόνης από την έρημο Σαχάρα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων στην ατμόσφαιρα. Για την περίπτωση υπέρβασης της ανώτατης επιτρεπόμενης συγκέντρωσης (οριακής τιμής) των αιωρούμενων σωματιδίων ΑΣ₁₀ (50 µg/m³) έχει εκδοθεί η (β) σχετ. με την οποία παρέχονται συστάσεις για την προστασία της υγείας του πληθυσμού, ιδίως των ευάλωτων ομάδων (παιδιά και βρέφη, ηλικιωμένοι, άτομα με παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος και άτομα με χρόνιες καρδιοαναπνευστικές παθήσεις).

Ανάλογα με το επίπεδο των εκτιμώμενων 24ωρων συγκεντρώσεων των αιωρούμενων σωματιδίων, οι προτεινόμενες συστάσεις έχουν ως εξής:

24ωρη συγκέντρωση ΑΣ₁₀ (µg/m³)	Συστάσεις σε άτομα αυξημένου κινδύνου	Συστάσεις στον γενικό πληθυσμό
51-75	Ενήλικες με αναπνευστικό πρόβλημα, ενήλικες καρδιοπαθείς και παιδιά με αναπνευστικά προβλήματα θα πρέπει να περιορίσουν κάθε έντονη σωματική άσκηση, ιδιαίτερα αν αυτή γίνεται σε εξωτερικούς χώρους.	Καμία
76-100	Άτομα με αναπνευστικό πρόβλημα ή καρδιοπαθείς και παιδιά θα πρέπει να περιορίσουν κάθε έντονη σωματική δραστηριότητα, ιδιαίτερα αν αυτή γίνεται σε εξωτερικούς χώρους. -Άτομα με άσθμα μπορεί να χρειαστούν πιο συχνά εισπνοές του ανακουφιστικού φαρμάκου. -Άτομα άνω των 65 ετών θα πρέπει να περιορίσουν τη σωματική τους δραστηριότητα.	Κάθε άτομο που αισθάνεται ενόχληση στα μάτια ή εμφανίζει βήχα, ρινική συμφόρηση ή ενόχληση στο λαιμό θα πρέπει να περιορίσει τη σωματική του άσκηση- δραστηριότητα, ιδιαίτερα αν αυτή γίνεται σε εξωτερικούς χώρους.
101-150	-Άτομα με αναπνευστικό πρόβλημα -καρδιοπαθείς -παιδιά καθώς και	Κάθε άτομο θα πρέπει να περιορίσει τη σωματική άσκηση ιδιαίτερα αν αισθάνεται

	-τα άτομα άνω των 65 ετών θα πρέπει να περιορίσουν τη σωματική άσκηση-δραστηριότητα και το χρόνο παραμονής τους σε εξωτερικούς χώρους. -Άτομα με άσθμα μπορεί να χρειαστούν πιο συχνά εισπνοές ανακουφιστικού φαρμάκου.	ενόχληση στα μάτια ή εμφανίζει βήχα, ρινική συμφόρηση ή ενόχληση στο λαιμό
>150	-Άτομα με αναπνευστικό πρόβλημα -καρδιοπαθείς -παιδιά καθώς και -τα άτομα άνω των 65 ετών θα πρέπει να αποφύγουν κάθε σωματική άσκηση-δραστηριότητα σε εξωτερικούς χώρους. Επίσης, συνιστάται η αποφυγή παραμονής σε εξωτερικούς χώρους ιδιαίτερα σε περιοχές με αυξημένη κυκλοφορία. -Άτομα με άσθμα μπορεί να χρειαστούν πιο συχνά εισπνοές ανακουφιστικού φαρμάκου. Επί επιμονής συμπτωμάτων συνιστάται επικοινωνία με τον θεράποντα ιατρό.	Σε κάθε άτομο συνιστάται να αποφύγει κάθε σωματική άσκηση σε εξωτερικούς χώρους και να περιορίσει το χρόνο παραμονής σε εξωτερικούς χώρους ιδιαίτερα σε περιοχές με αυξημένη κυκλοφορία.

Διευκρινίζεται ότι:

- Οι κάτοικοι της Περιφέρειας **Αττικής** μπορούν να ενημερώνονται για τις προτεινόμενες συστάσεις για την προστασία της υγείας τους από **την ιστοσελίδα του Υπουργείου Υγείας** στη διαδρομή:
<https://www.moh.gov.gr/articles/health/dieythynsh-dhmosias-ygieinhs/ygieinh-periballontos/prostasia-roiohtas-aera/3005-systaseis-gia-thn-atmosfairikh-rypansh>
- Οι κάτοικοι των λοιπών Περιφερειών της χώρας ενημερώνονται σχετικά με τις προτεινόμενες συστάσεις για την προστασία της υγείας τους **με ευθύνη του οικείου Περιφερειάρχη**.

5. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Τα μέτρα για την προστασία του πληθυσμού ανάλογα με την εκτιμώμενη 24ωρη συγκέντρωση των αιωρούμενων σωματιδίων έχουν ως εξής:

24ωρη συγκέντρωση ΑΣ₁₀ (μg/m³)	Μέτρα για την προστασία του πληθυσμού
>150	Διακοπή λειτουργίας των δημόσιων ή ιδιωτικών βρεφικών, βρεφονηπιακών, παιδικών σταθμών, νηπιαγωγείων και σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Η εφαρμογή του ως άνω μέτρου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 της (α), κηρύσσεται μετά από εισήγηση των κατά περίπτωση αρμόδιων υπηρεσιών με ανακοίνωση:

- του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας για το χωρικό πεδίο της Περιφέρειας Αττικής,
- του καθ' ύλην αρμόδιου Περιφερειάρχη για το χωρικό πεδίο των λοιπών Περιφερειών της χώρας.

6. ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ

Επιπλέον συστήνονται τα ακόλουθα μέτρα προφύλαξης της υγείας του πληθυσμού:

Παραμονή σε εσωτερικούς χώρους.

Σε περίπτωση όπου κατοικημένες περιοχές βρίσκονται εντός της ζώνης εκδήλωσης του επεισοδίου κι επηρεάζονται από την μεταφορά της σκόνης προτείνεται η ελάττωση των άσκοπων μετακινήσεων και η

παραμονή σε κλειστούς χώρους χωρίς απευθείας επικοινωνία με τον εξωτερικό αέρα (κλείσιμο παραθύρων, πορτών και λοιπών διόδων αέρα προς το εσωτερικό).

Χρήση του κλιματιστικού στη λειτουργία ανακύκλωσης του εσωτερικού αέρα.

Εφόσον οι κατοικίες διαθέτουν σύστημα κλιματισμού, να γίνεται η χρήση του στη λειτουργία ανακύκλωσης του εσωτερικού αέρα, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η επιβάρυνση της ποιότητας του αέρα στους εσωτερικούς χώρους. Η επιλογή εισαγωγής «φρέσκου αέρα» που παρέχεται από ορισμένα συστήματα κλιματισμού πρέπει να απενεργοποιείται κατά τη διάρκεια του επεισοδίου για να αποφευχθεί η εισροή καπνού από το εξωτερικό περιβάλλον. Επίσης, είναι απαραίτητη η σωστή συντήρηση των φίλτρων των συστημάτων κλιματισμού.

Μείωση των πηγών ρύπανσης του εσωτερικού αέρα εντός του σπιτιού.

Κατά τη διάρκεια ενός επεισοδίου πρέπει να αποφεύγεται το κάπνισμα στο εσωτερικό των κατοικιών, το μαγείρεμα με τη χρήση ψησταριάς, η χρήση τζακιού για ψήσιμο/μαγείρεμα/θέρμανση, η χρήση αεροζόλ και οποιασδήποτε άλλης πηγής που ενδέχεται να επιβαρύνει την ποιότητα του εσωτερικού αέρα

Χρήση μάσκας υψηλής προστασίας (FFRP2/KN95)

Κατά τη διάρκεια αιχμής του φαινομένου, εάν απαιτείται μετακίνηση σε εξωτερικό χώρο, συστήνεται η χρήση μάσκας υψηλής προστασίας (FFP2/N95). Επισημαίνεται ότι οι κοινές χειρουργικές ή υφασμάτινες μάσκες παρέχουν περιορισμένη προστασία έναντι των σωματιδίων AS10.

Ενυδάτωση

- Συστήνεται η αυξημένη κατανάλωση νερού και υγρών για τη διατήρηση της υγρασίας των βλεννογόνων του αναπνευστικού συστήματος.
- Προτείνεται ο συχνός καθαρισμός της μύτης και των οφθαλμών με άφθονο νερό ή φυσιολογικό ορό για την απομάκρυνση της σκόνης που έχει τυχόν επικαθίσει.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να ακολουθούνται πιστά οι οδηγίες των Αρμόδιων Αρχών.

Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την πρόγνωση της εξέλιξης των φαινομένων μεταφοράς σκόνης μπορούν να αναζητηθούν στη σελίδα του προγράμματος «Κοπέρνικος» της ΕΕ στον παρακάτω σύνδεσμο: https://atmosphere.copernicus.eu/charts/packages/cams_air_quality/

Η Αναπληρώτρια Υπουργός Υγείας

Ειρήνη Αγαπηδάκη

Πίνακας Αποδεκτών:

1. Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Λεωφ. Κηφισίας 37-39,
151 23 Μαρούσι, Αττική

2. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Δ/νση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας
Πατησίων 147,
112 57 Αθήνα

3. Υπουργείο Παιδείας

Ανδρέα Παπανδρέου 37,
151 80 Μαρούσι, Αττική
(με την παράκληση να ενημερωθούν οι αρμόδιες υπηρεσίες)

4. Υπουργείο Εσωτερικών

Σταδίου 27,
10183 Αθήνα
(με την παράκληση να ενημερωθούν οι αρμόδιες υπηρεσίες)

5. Όλες τις Περιφέρειες της χώρας

Γενικές Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας
(με την παράκληση να ενημερώσουν τις αρμόδιες υπηρεσίες τους)

6. Όλες τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας

Υπόψη κ.κ. Συντονιστών κ.κ. Γενικών Γραμματέων

7. ΕΟΔΥ

Αγράφων 3-5,
151 23 Μαρούσι, Αττική

8. Υγειονομικές Περιφέρειες της Χώρας

Γρ. κκ. Διοικητών
(με την παράκληση να ενημερωθούν όλες οι Μονάδες Υγείας ευθύνης τους)

9. Δ/νση Υγειονομικού ΓΕΕΘΑ, Στρατόπεδο Παπάγου

Χολαργός
(με την παράκληση να ενημερωθούν όλες οι Υγειονομικές Υπηρεσίες)

10. Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος

Πλουτάρχου 3,

10675 Αθήνα

(με την παράκληση να ενημερώσει όλους τους Ιατρικούς
Συλλόγους της χώρας)

Εσωτερική Διανομή:

1. Γρ. Αναπληρώτριας Υπουργού Υγείας
2. Γρ. Γενικής Γραμματέως Δημόσιας Υγείας
3. Γρ. Προϊσταμένης Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας
Υγείας & Ποιότητας Ζωής
4. Δ1(δ) (2)